

Op 22 december 2023 heeft de gemeente Nijmegen een aanvraag ingediend voor ontheffing op grond van de Wet Natuurbescherming voor de aanpassing van de hoofdinfrastructuur rond station Goffert.

Deze aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 2023-016492.

U heeft aangegeven onderstaande informatie nodig te hebben om de aanvraag te kunnen behandelen.

We hebben uw vragen overgenomen en daaronder onze toelichting opgenomen. We hebben getracht zo volledig mogelijk te zijn, mocht u nog informatie missen dan horen wij dat natuurlijk graag. Indien vragen niet in dit document beantwoord zijn, dan is in groen toegevoegd waar de antwoorden te vinden zijn.

Algemeen

Het aanvraagformulier is niet correct ingevuld. De ontheffing wordt aangevraagd voor nationaal beschermde soorten (artikel 3.10), terwijl de vleermuizen beschermd zijn volgens de Habitatrichtlijn (artikel 3.5). In het projectplan zijn de juiste artikelen benoemd.

1. U kunt de aanvraag in de memo aanpassen. **Dit zullen we aanpassen.**

2. De kaart van het voorontwerp is anders dan de projectlocatie in het projectplan.

Wat is de juiste projectlocatie?

Antwoord: De project locatie (van het gehele infraproject) is zoals in het voorontwerp is aangegeven. De locatie waarvoor aanvullend ecologisch onderzoek nodig was, conform de Quick scan is weergegeven op de uitsnede van deze kaart die in het projectplan is opgenomen. De WNB-ontheffing is aangevraagd voor delen van het in het projectplan aangegeven gebied. Te weten de foerageergebieden bij het Nelson Mandelaplein en de vliegroute rondom het Jonkerbosplein.

De ontheffing is aangevraagd voor de periode tot 11-8-2025.

3. Is deze periode nog correct?

Antwoord: Dat geldt voor het Noordelijk deel, dan zijn de werkzaamheden rondom het Nelson Mandelaplein afgerond. De werkzaamheden rondom het Jonkerbosplein zijn in halverwege 2026 afgerond.

Alternatieven afweging

Wij kunnen alleen een ontheffing verlenen als er voor de beschermde soorten geen beter alternatief is. Een beter alternatief zou zijn om de jonge iepen, die nu leefgebied van de iepenpage vormen, te verplanten, zodat het volledige leefgebied van de iepenpage ook gedurende de werkzaamheden gehandhaafd blijft. Ook is de kans op het doden van rupsen of het vernietigen van eitjes kleiner als de bomen verplaatst worden dan met de voorgestelde methode.

4. Ik ontvang graag een ecologische onderbouwing voor de kap in plaats van het verplaatsen van de jonge iepen.

In het projectplan staat dat er gedurende twee voortplantingsperioden minder iepen beschikbaar zijn.

5. Wat is de diameter borsthoogte van de bestaande jonge iepen en wat is de diameter borsthoogte van de nieuw te planten bomen? Hoelang duurt het naar verwachting voordat de geplante iepen bloem- en vruchtdragend zouden zijn?

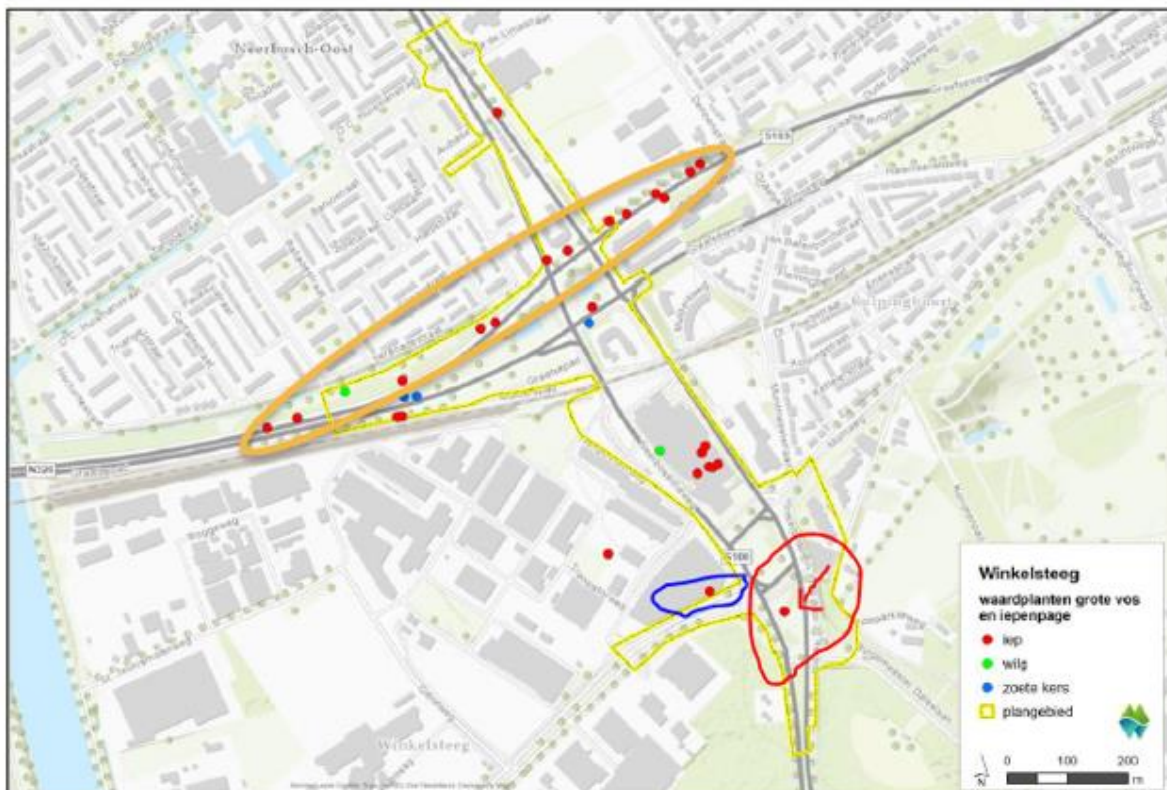
Antwoord: Gezien vertraging van 6 maanden bij het verlenen van de vergunning is maart 2024 maart 2025 geworden, hier mag dus 1 seizoen gelezen worden. De iepen aan de noordkant van de Graafseweg worden niet gekapt/verplaatst. Het gaat hier enkel om de jonge iepen aan de zuidkant van het projectgebied. Drie jonge iepen worden verplaatst naar buiten het projectgebied. Iedere iep wordt vervangen door vergelijkbare jonge iepen, die resistent zijn tegen de iepenziekte. Hier kiezen we voor om in de toekomst ook voldoende gezonde bloeiende en vruchtdragende iepen in het gebied te hebben. Voor de kapvergunning zijn alle bomen onderzocht op verplaatsbaarheid en er is één jonge iep die niet verplaatst kan worden.

De te kappen jonge iep (zie foto) wordt vervangen door een qua stamdiameter en hoogte vergelijkbare jonge iep.

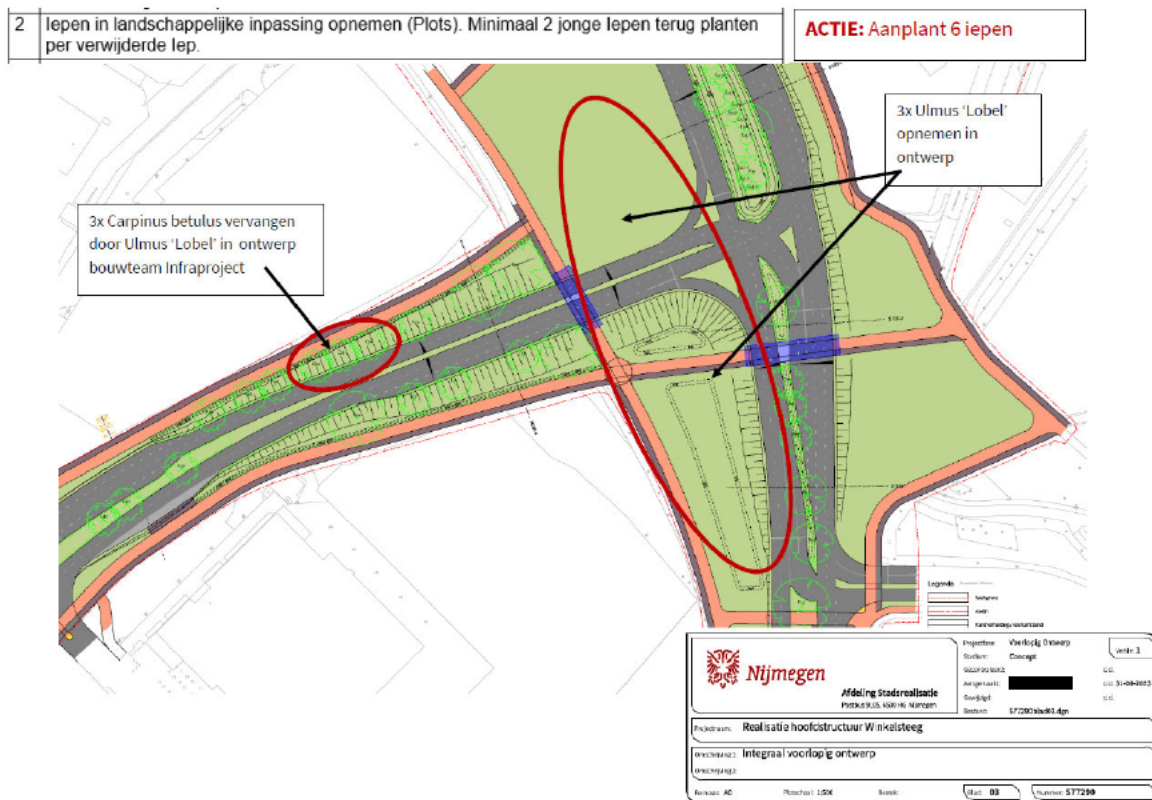
In de buurt van de rode stip in de blauwe cirkel staat een rij jonge iepen te weten:

- iep diameter < 10 cm¹ - hoogte < 6 m (ca. 2m hoog) – kan niet verplant worden, dus kappen en verplaatsen van eventuele aanwezige rupsen conform projectplan.
- iep diameter < 10 cm¹, hoogte < 6 m – wordt verplant
- iep diameter < 10 cm¹, hoogte < 6 m – wordt verplant
- iep diameter < 10 cm¹, hoogte < 6 m – wordt verplant

Op de bovenstaande afbeelding op de locatie van de rode stip bij de pijl (in de rode cirkel) staat geen iep, dit is gecontroleerd tijdens de inventarisatie van bomen in het kader van de kapvergunning. Deze stip vervalt daarom.

We hebben een plan gemaakt voor de nieuwe aanplant van bomen. In totaal worden 6 nieuwe iepen toegevoegd, conform onderstaande tekening. De aan te planten iepen zijn qua stamdiameter en hoogte vergelijkbaar met de te verplaatsen iepen. Dus: diameter < 10 cm¹, hoogte < 6 m. De termijn waarop nieuw aan te planten bomen en/of planten bloem- en vruchtdragend zijn, hangt af van veel factoren en is dus niet goed in te schatten. Dat geldt zeker ook voor deze iepen. Door het toepassen van groeiplaatsverbeteringen (met beluchting e.d.) worden de meest optimale omstandigheden gecreëerd zodat de bomen zo goed mogelijk wortelen en groeien.

Eén vijver verdwijnt, bij de andere vijver wordt een busplein gerealiseerd. Door verlichting zal de vijver niet meer of veel minder geschikt zijn als foerageergebied. Voor het samenvoegen van de zuidelijke en noordelijke rijbaan van de Graafseweg moet een groot deel van de bomen in de middenstrook worden verwijderd. Indien er allemaal jonge bomen in de middenberm van de toekomstige Graafseweg worden geplaatst, wordt de vliegroute naar het Maas-Waal kanaal vernietigd. Ook zal het dan lang duren voordat het gebied weer de functie als foerageergebied kan vervullen. In het projectplan wordt steeds gesproken over een tijdelijk effect. Niet alleen het aantal bomen, ook de omvang en de leeftijd van de bomen bepaald of de vliegroute en/of het foerageergebied functioneel zal zijn.

Toelichting op bovenstaande opmerking: Met het verwijderen van de bomen op het Nelson Mandelaplein en de middenberm van de Graafseweg verdwijnt de verbinding naar het Maas-Waalkanaal niet. Vleermuizen (eigenlijk alleen de gewone dwergvleermuis, want van andere soorten zijn bijna geen waarnemingen: tijdens het aanvullend onderzoek 2x een ruige dwergvleermuis en 1x een laatvlieger; in de NDFF van beide soorten 0 waarnemingen) kunnen nog steeds via de begroeiing

ten noorden en ten zuiden van de Graafseweg van oost naar west en weer terugvliegen (zie bijgevoegde figuur). De zuidelijke routes hebben weliswaar een gat van circa 100 m (gele rechthoek in dezelfde figuur), maar hier bevindt zich het talud naar het fietspad langs het spoor dat geleiding biedt. Tijdens ons veldwerk zijn vleermuizen waargenomen die dit gat passeerden (zie figuur 4.5 in ons rapport).

6. Ik ontvang graag een ecologische onderbouwing waaruit blijkt dat de gekozen wijze van inrichten het beste alternatief is voor de beschermde soorten, waarbij beschreven wordt wat de dichtheid van de bomenrij langs de Graafseweg bij aanleg is, wat de hoogte van de kronen (bij aanplant) van de bomen langs de Graafseweg en de Weg door het Jonkerbos zal zijn, wat de diameter borsthoogte is van de bomen die geplant zouden worden en wat de omvang van de te planten struiken is.
7. Hoeveel jaar is naar verwachting nodig voor de ontwikkeling van de groenstructuren om weer volledig als vliegroute en foerageergebied te dienen?

Antwoord 6 en 7: De vleermuizen verliezen vooral twee foerageergebieden: de noordelijke vijver op het Nelson Mandelaplein tijdelijk, de westelijke vijver permanent. De noordelijke vijver van het Nelson Mandelaplein was een optimaal foerageergebied met water en een grote diversiteit aan bomen en struiken, die zowel dekking en lufte bieden als veel insecten, zowel in soorten als in dichtheden. Rondom de vijver is de weg aan alle zijden verlicht. De westelijke vijver (aan 3 zijden verlicht) is minder goed, omdat er weinig bomen en geen struiken staan, maar het water trekt wel enige insecten aan. In de nieuwe situatie komen bij de noordelijke vijver wel een paar bomen, maar geen struiken. Bovendien is een groot deel van de oever van de nieuwe vijver met damwanden beschoeid, wat het niet natuurvriendelijk maakt. Bovendien komt hier een busplein met verlichting, wat de kwaliteit van dit gebied voor vleermuizen niet ten goede komt (zie overigens verderop voor kanttekeningen ten aanzien van kunstverlichting).

Door bovenstaande maatregelen daalt het foerageergebied rondom het Nelson Mandelaplein sterk in kwaliteit. Het zal vanwege de beplanting wel weer een schakel in de verbinding tussen oost en west worden. Rond de noordelijke vijver komen niet alleen bomen, maar wordt op flauwe oeverdelen een natuurlijke oever gerealiseerd, waar kruiden mogen groeien, wat de kwaliteit van het foerageergebied enigszins verbetert. Overigens geldt voor alle aanplantingen dat inheemse soorten het beste zijn, hiermee wordt rekening gehouden in de aanplantingsplannen welke momenteel in ontwikkeling zijn. M.b.t. de bomenaanplant zijn oudere bomen van enige omvang inderdaad beter kan jonge bomen. Het (her)planten van oude grote bomen, zou de periode dat het Nelson

Mandelaplein voor vleermuizen onaantrekkelijk is korter maken. Gezien de aard van het werk (graaf- en asfalteerwerkzaamheden), moeten de meeste bomen die verplant kunnen worden buiten het projectgebied herplant worden. De bomen die geplant worden na voltooiing van de werkzaamheden hebben een stamomtrek van ca. 16-18cm de hoogte hangt af van het soort boom. Hiervoor is gekozen omdat de bomen de kans moeten krijgen om goed te wortelen, bij deze 'kleinere' maat bomen is die kans het grootst.

De bomen worden in een rij op verschillende afstanden geplaatst, zodat het niet een lange, strak aangeplante rij wordt. Bij de afstand is rekening gehouden met het type boom en de ruimte die de kroon nodig heeft wanneer de boom groter wordt. Notitie: ook in deze rij bomen worden iepen gepland om bij te dragen aan het leefgebied van de Iepenpage (zie bijgevoegde PDF UO-Bepantingsplan).

De snelheid waarmee nieuw aan te planten bomen groeien, hangt af van veel factoren en is dus niet goed in te schatten. Door het toepassen van groeiplaatsverbeteringen (met beluchting e.d.) worden de meest optimale omstandigheden gecreëerd zodat de bomen zo goed mogelijk wortelen en groeien. Zoals eerder aangegeven blijven drie van de vier vliegroutes van en naar het Maas-Waalkanaal bestaan met grote volwassen bomen. Wanneer de bomen in de nieuwe middenberm groter worden, zal dit de route versterken en aantrekkelijker maken. Voor de verbindingroute naar het Maas-Waalkanaal hoeft in principe niets aanvullends te worden gedaan.

Hoewel kwalitatief iets minder dan de noordelijke vijver, is het dempen van de westelijke vijver wel een serieus verlies aan foerageergebied voor de vleermuizen met verblijfplaatsen langs de Graafseweg. In de nieuwe situatie zijn alleen de noordelijke vijver en de sloot langs de Serenadestraat als foerageer- en drinkwaterplekken beschikbaar. Voor gewone dwergvleermuizen met verblijfplaatsen in de wijk Neerbosch-Oost zijn ook drink- en foerageerplekken bij de Goede Herderkerk, Fanfarestraat 57, en bij SportQube, Rosa de Limastraat 23, aanwezig in de vorm van waterpartijen respectievelijk wadi's.

Om de vleermuizen meer plekken aan te bieden, het verlies van de westelijke vijver en de kwaliteitsdaling van de noordelijke vijver enigszins te compenseren, wordt onderzocht of tussen de woningen van bouwplot 1A (zie figuur 2.3 blz. 11 van het projectplan) een wadi aangelegd kan worden. Of het mogelijk is hangt af van veel factoren en er kan niet gegarandeerd worden dat dit in het ontwerp gaat passen. Daarom hebben we in het kader van deze ontheffing de aanleg van een mogelijke wadi niet als maatregel meegenomen en alleen het verwijderen van het foerageergebied aangevraagd. Dit betekent niet dat bij het ontwerp bouwplot 1A geen positieve maatregelen t.b.v. vleermuizen en andere diersoorten worden genomen. Alle ontwikkelaars die binnen de gemeente ontwikkelen zijn gehouden aan de Toolbox Natuurinclusief bouwen. Via deze [link](#) kunt u zien welke maatregelen hierbij horen.

Onze reactie op het verzoek van de Provincie om een ecologische onderbouwing te geven is dat alleen (jonge) bomen planten niet het beste alternatief is. Daarom verplanten we waar mogelijk volwassen bomen. Daarnaast zijn aan de ontwikkelingen van de bouwplots in het gebied Winkelsteeg eisen gesteld ten aanzien van het toevoegen/behouden van leefgebied van verschillende soorten (zie de Toolbox). We kunnen daarom toezeggen dat tussen de nieuwbouw in plot 1A groen terugkomt, maar gezien het ontwerpproces nog moet starten kunnen we nog niet zeggen welke vorm dit aanneemt. In deze Wnb-aanvraag is daarom gekozen om het verlies van foerageergebied enigszins te compenseren door foerageergebied 3 aantrekkelijker te maken. Nu loopt de Neerboscheweg (een 2-baans autoweg die overgaat in 4 uitvoegstroken) door het foerageergebied heen. Dit wordt een fietsstraat, waardoor de drukte verminderd. Ook de straat zelf wordt smaller en langs de straat wordt groen toegevoegd.

8. Is het mogelijk om de ontwikkelperiode te versnellen door meer dan 38 bomen te verplaatsen of door struiken te verplaatsen?

Antwoord: In het kader van de kapvergunning is onderzocht welke bomen verplaatst kunnen worden, de bomen uit het plangebied die daar geschikt voor zijn worden verplaatst. Deze kunnen echter niet op de locatie van de Graafseweg terugkomen, de aard van de werkzaamheden laat dit niet toe.

9. Ik ontvang graag een ecologische onderbouwing om de werkzaamheden rond de verbindingzone over de Weg door het Jonkerbos uit te voeren in het kraamseizoen en niet in het najaar of in de winter.

Antwoord: Er is geen ecologische onderbouwing te bedenken waarom het werk hier in het kraamseizoen plaatsvindt en niet in najaar of winter. Er zijn zwaarwegende redenen om het werk volgens de huidige planning uit te voeren. Het is financieel en gezien de overlast voor de omgeving niet mogelijk om de werkzaamheden tijdelijk stil te leggen of op een ander moment uit te voeren. De aangedragen mitigerende maatregelen (kappen in winter; niet werken in het donker en geen of zeer beperkte verlichting) voorkomen dat de route tijdens de werkzaamheden ongeschikt/onbruikbaar is.

Toelichting op de planning: de kapwerkzaamheden staan gepland voor de winter (Q1 2025) de overige werkzaamheden moeten jaarrond plaatsvinden gezien de omvang van de werkzaamheden. Daarmee wordt begonnen in week 2 (januari) 2025 dit loopt tot week 36 (september) 2025. Deze werkzaamheden sluiten aan op de andere werkzaamheden in de rest van het gebied en kunnen dus niet eerder uitgevoerd worden. In het plan worden maatregelen beschreven (verlichting en werktijden) om zo min mogelijk hinder voor de vleermuizen te veroorzaken.

Foerageergebied en vliegroutes

De huidige vijvers en de huidige groenstructuren met volwassen bomen en struiken zijn beter foerageergebied voor vleermuizen dan jonge groenstructuren. In het projectplan staat: "Zo worden de bomen langs de noordelijke rijbaan van de Graafseweg in augustus 2024 verwijderd. In maart 2025 zijn ze weer terug. Hierdoor is in de voortplantingsseizoenen van 2024 en 2025 het verlies aan foerageergebied voor (kraam)kolonies in de wijk Neerbosch-Oost beperkt tot het N. Mandelaplein, waar de vegetatie van maart 2024 tot half augustus 2025 afwezig is." Jonge beplanting is echter minder goed foerageergebied dan de huidige beplanting.

10. Hoeveel vierkante meter groenvoorziening is er op dit moment aanwezig en hoeveel in de toekomstige situatie?

De met bomen en struiken beschutte sloot langs de Serenadestraat blijft onaangetast. De vleermuizen met verblijfplaatsen bij het Nelson Mandelaplein, *in casu* van de twee paarverblijven noord en zuid van het plein en de paarverblijven langs de Serenadestraat, zijn niet alleen van de vijvers en vegetatie op het Nelson Mandelaplein en in de middenberm van de Graafseweg afhankelijk.

Het foerageergebied rondom de westelijke vijver is ca. 8.900m² groot. Het gebied rondom de noordelijke vijver is ca. 4.500m² groot. Hiervan verdwijnt in totaal ca. 11.800m², zoals eerder toegelicht weten we nog niet exact hoeveel vierkante meter binnen plot 1A (rondom de westelijke vijver) terugkomt. Er blijft 1.500m² rondom de noordelijke vijver bestaan.

Het groene gebied langs de Serenadestraat, waarvan foerageergebied #2 onderdeel is, is 35.500m² groot. Het groene gebied langs het spoor beslaat ca. 8.000m² (een gedeelte hiervan valt onder foerageergebied #1). Het groene gebied waaronder foerageergebied #3 valt (rondom de flats langs de Neerboscheweg) beslaat ca. 8.000 m².

In totaal blijft er dus $51.500\text{m}^2 + 1.500\text{m}^2$ (noordelijke vijver) = 53.000m^2 groen beschikbaar.

11. Worden er onverlichte natuurvriendelijke oevers en wadi's aangelegd om het verlies aan foerageergebied te compenseren?

Op de zijde zonder damwand van de noordelijke vijver op het Nelson Mandelaplein wordt een natuurvriendelijke oever gerealiseerd. Zoals eerder toegelicht zijn de ontwikkelaars van de bouwplots verplicht om zich aan de Toolbox natuurvriendelijk bouwen te houden en zullen hier in de toekomst ook maatregelen worden genomen t.b.v. van het leef- en foerageergebied van verschillende diersoorten, waaronder de vleermuizen. De huidige vijvers, wadi's en sloten zijn verlicht. In het nieuwe verlichtingsplan (zie bijlage) is rekening gehouden met vleermuizen.

De groenstructuren die behouden blijven, krijgen meer gebruiksfuncties. De groenstructuren zijn in gebruik als foerageergebied en vliegroutes voor vleermuizen.

12. Ik ontvang graag een verlichtingsplan waaruit blijkt dat de vliegroutes in de toekomstige situatie niet belicht worden en dat in het toekomstige foerageergebied niet meer kunstlicht is dan in de huidige situatie. Indien het niet mogelijk is om donker foerageergebied te realiseren binnen het plangebied dan dient er op een andere locatie binnen het netwerk van deze vleermuizen alternatief foerageergebied gerealiseerd te worden. Ik ontvang dan graag een ecologische onderbouwing waaruit blijkt dat het alternatieve foerageergebied in het netwerk van deze vleermuizen ligt.

Toelichting: Het probleem tussen kunstlicht en gewone en ruige dwergvleermuizen en in mindere mate met laatvliegers is niet zozeer dat het licht de vleermuizen afschrikt, maar dat het licht insecten aantrekt. Gewone dwergvleermuizen komen af op die insecten, waardoor het lijkt alsof zij door het licht worden aangetrokken i.p.v. verjaagd. De aantrekkende werking van kunstlicht op insecten leidt tot een ecologische val. De insecten worden weggevoerd uit hun natuurlijke omgeving, waardoor ze zich daar niet meer voortplanten en de insectenpopulatie op den duur instort, wat dan ook zijn weerslag heeft op de vleermuizenpopulatie. De insecten worden vooral door blauw en UV-licht aangetrokken. Door lampen te gebruiken met weinig blauw licht is dit te voorkomen. Vandaar het advies om amberkleurig licht te gebruiken. Bij het Weg door Jonkerbos worden armaturen geplaatst die tijdens foerageertijden overschakelen naar amberkleurig licht.

In de huidige situatie is geen onverlicht foerageergebied aanwezig, hoewel de beplanting rond de noordelijke vijver een deel van het licht van de lichtmasten tegenhoudt. In de huidige situatie zijn de vliegroutes verlicht, er zijn geen onverlichte vliegroutes. De situatie kan dus, met aangepaste verlichting alleen maar beter worden. De enige plek waar dit moeilijk wordt is het nieuwe busplein. Hier is een uitgekend verlichtings- en beplantingsplan nodig om te voorkomen dat de vijver en de aangrenzende vegetatie wordt verlicht. Daarom worden hier, waar mogelijk, rijen bomen geplaatst. Op de natuurlijke oever bieden bomen beschutting en langs de westzijde staat ook een rij bomen om eventuele verlichting vanuit de nieuwe woonontwikkeling af te schermen.

Bij het maken van het verlichtingsontwerp wordt de verlichting zo efficiënt mogelijk geplaatst. Dat wil zeggen: alleen verlichting waar dat nodig is. Hierbij is de veiligheid van de gebruiker belangrijker dan de omgeving en is er ook strooilicht aanwezig. Conform de genoemde maatregelen in het projectplan t.b.v. de Wnb-ontheffingsaanvraag, schijnt het strooilicht niet op de in het projectgebied aanwezige verblijfplaatsen. Strooilicht is eigenlijk een verzamelnaam voor al het ongewenste licht. Dit kan zijn het gereflecteerde licht van alle aanwezige objecten, dit gereflecteerde licht kan "alle" kanten op schijnen. De mate van strooilicht wordt minder in de nieuwe situatie door gebruik te maken van de juiste armaturen en optieken. Hierbij zorgt het juiste optiek voor alleen verlichting

daar waar nodig en het juiste armatuur zorgt ervoor dat er geen licht vanuit het optiek naar boven/hemel schijnt.

In het verlichtingsplan zijn uitgangspunten voor het schakelregime opgenomen. Het volgende is opgenomen: in het gehele gebied (langs de S100 en S103) wordt de verlichting 's avonds tussen 21:00 en 23:00 gedempt tot 50% en alleen oplicht tot 100% wanneer verkeer langsrijdt. 's Nachts na 23:00 wordt de verlichting teruggebracht tot 50% en als 5 minuten geen verkeer passeert naar 25%. Terug naar 50% bij langsrijdend verkeer. Om 'knipperlicht' te voorkomen is de schakeltijd van 50% naar 25% en andersom 1 minuut. De lichten rondom kruisingen (Jonkerbosplein en Nelson Mandelaplein) blijven de hele nacht op 50%. Dit schakelregime kan worden aangepast als het onveilige situaties voor mensen oplevert of dreigt op te leveren. Ook bij eventuele aanpassingen zal de verlichtingssterkte op en nabij de weg, in het kader van de wijzigingen aan de hoofdinfrastructuur, niet hoger worden dan de verlichting die nu aanwezig is.

Ook wordt rekening gehouden met de hoogte van de masten. Waar mogelijk worden de masten 6 á 8 meter hoog. Indien niet mogelijk 10 meter hoog. De huidige masten zijn 10 of 12 meter hoog. Rondom de vliegroute bij de weg door Jonkerbos worden masten van 7 meter geplaatst, waardoor de verlichting hier onder de kronen van de bomen blijft.

De armaturen zijn van het type Schreder Teceo waarbij het optiek zo gekozen is dat deze zoveel mogelijk alleen de daarvoor bedoelde gebieden aanlicht. Verlichting voor fietsers (ook in de nacht) stabiel op 3 lux. Er wordt ook gekeken of het mogelijk is om dit niveau te dimmen bij inactiviteit. In het kader van natuur- en omgevingsvriendelijke verlichting (binnenstedelijk) voor een groot gebied is deze aanpak nieuw, deze lage verlichtingsniveaus op hoofdwegen worden nog nergens binnen de gemeente Nijmegen op deze manier toegepast. Er zijn wel meerdere kleinere gebieden (enkele straat), waar het dimmen van de verlichting wordt toegepast.

Met betrekking tot een alternatief foerageergebied dient te worden opgemerkt dat het omzetten van de westelijke rijbaan van de Neerboscheweg in een fietsstraat mogelijkheden om hier uitbreiding van het bestaande foerageergebied biedt (in de vorm van een laan), liefst met struiken tussen de bomen. Gezien de komende ontwikkelingen en het stedelijke karakter van dit gebied, zijn er geen andere mogelijkheden waar extra foerageergebied of een verbetering van bestaand foerageergebied gerealiseerd kan worden. Het voor vleermuizen zo optimaal mogelijk inrichten van het Nelson Mandelaplein en plot 1A en de verbetering van foerageergebied 3 is het beste dat kan worden bereikt.

Vervolg op: Foerageergebied en vliegroutes

De bomen op het Nelson Mandelaplein vormde een hop-over voor de verbinding van de groenstructuren rond de Graafseweg naar het Maas-Waalkanaal. Naast dat het foerageergebied is vernietigd zonder ontheffing is ook deze vliegroute onderbroken.

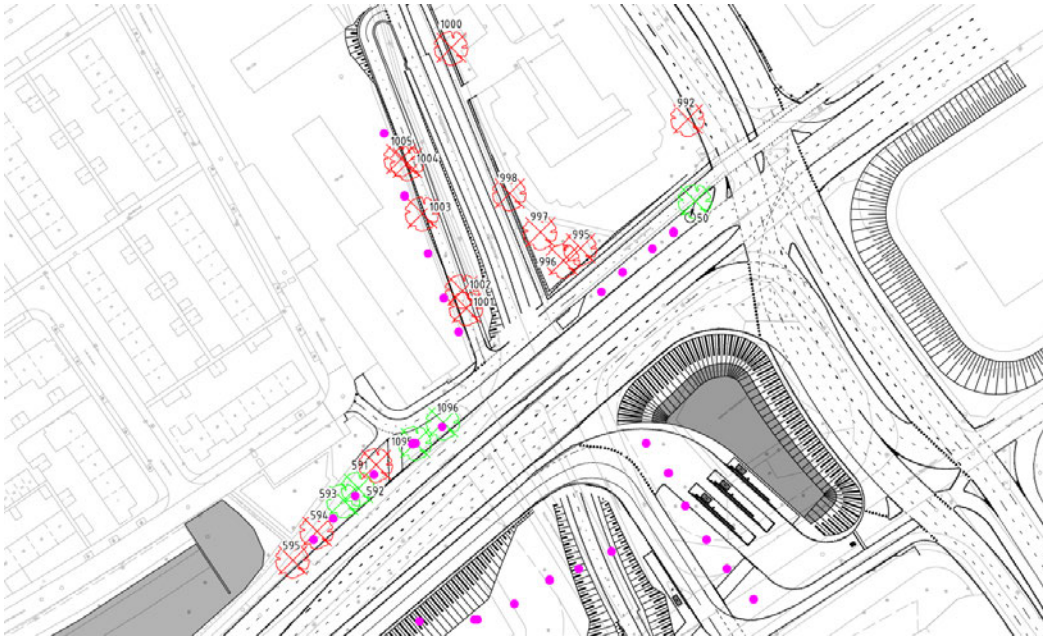
Toelichting op bovenstaande opmerking: De vliegroute is in stand gehouden door het plaatsen van vleermuizenschermen, conform memo's welke per mail met dhr. Raaijmakers van de Provincie zijn gedeeld en afgestemd. Daarnaast bevinden zich in het plangebied nog drie andere oost-west lopende routes. Zie de onderstaande figuur.

13. Hoe wordt de vliegroute richting de Waal herstelt, zo dat hij volgend kraamseizoen weer intact is?

De oost-west verbinding blijft bestaan (zie bovenstaande figuur). De oversteek over het Nelson Mandelaplein wordt tijdelijk minder goed. Door de te kappen bomen rondom de vijver en bij de aansluiting van de westbaan van de Neerboscheweg op het Nelson Mandelaplein. Het gat naar de bomen en struiken langs de Serenadestraat blijft nog wel groot (circa 80m). In de uiteindelijke situatie worden hier bomen teruggeplant om dit gat te dichten. Tijdelijk komt hier een bouwkuip t.b.v. de constructie van de fietsonderdoorgang.

Als oplossing om het tijdelijke verlies (tot aanplant) te compenseren stellen we voor om de vleermuizenschermen zo lang mogelijk te laten staan en een 'wandeland bos' toe te voegen door op strategische plaatsen inheemse bomen en struiken in potten te plaatsen. Het 'wandeland bos' is verplaatsbaar, een paar meter naar links of rechts als dat voor de werkzaamheden nodig is. Zie onderstaande tekening voor het voorstel om dit gat minder groot te maken en de vliegroutes intact te houden. De paarse stippen stellen de lijnen voor waarop potten met planten en/of struiken worden geplaatst.

Door het plaatsen van dit ‘wandele bos’ blijven de vliegroutes intact tot het moment van aanplanten en de nieuw geplante bomen de functie kunnen overnemen. Door het toevoegen van struiken in bakken wordt hier niet alleen in een vliegroute voorzien, maar ook in compensatie van het foerageergebied.

Vervolg op: Foerageergebied en vliegroutes

Volgens het nader onderzoek blijven de grootste lijnvormige verbindingen in het plangebied bij de ingrepen behouden, waardoor eventuele vliegroutes niet worden aangetast. Toch is er al een vliegroute op het Nelson Mandelaplein en bij het appartementencomplex doorbroken. In figuur 2.2 van het projectplan lijken de bomenrijen ook in de permanente situatie onderbroken te worden.

14. Ik ontvang graag een kaart waarop de huidige vliegroutes en de toekomstige vliegroutes in het plangebied zijn aangegeven.

Antwoord: In de nieuwe situatie staan de bomen voor de vliegroute dichter op elkaar dan in de huidige situatie, zie onderstaande afbeeldingen.

15. Wordt de vliegrouete langs de bomen op het perceel dat op 29 augustus 2024 aan de aanvraag is toegevoegd ook met schermen tijdelijk gecompenseerd?

Antwoord: Deze toevoeging is ingetrokken, omdat we niet tijdig een ecologische onderbouwing konden aanleveren.

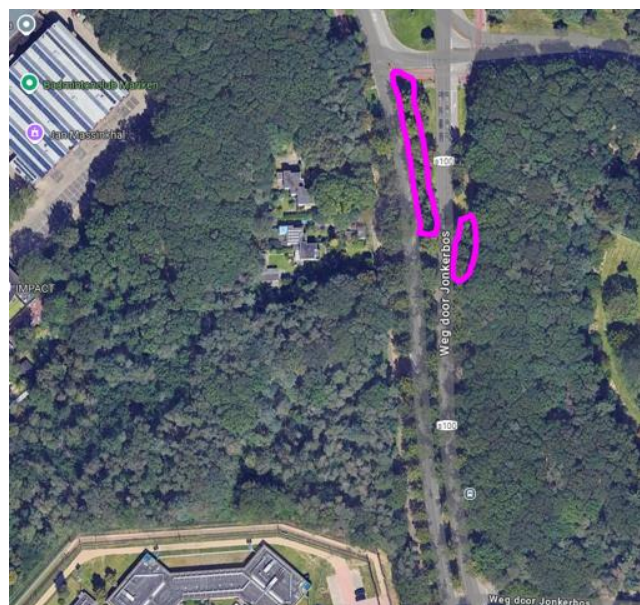
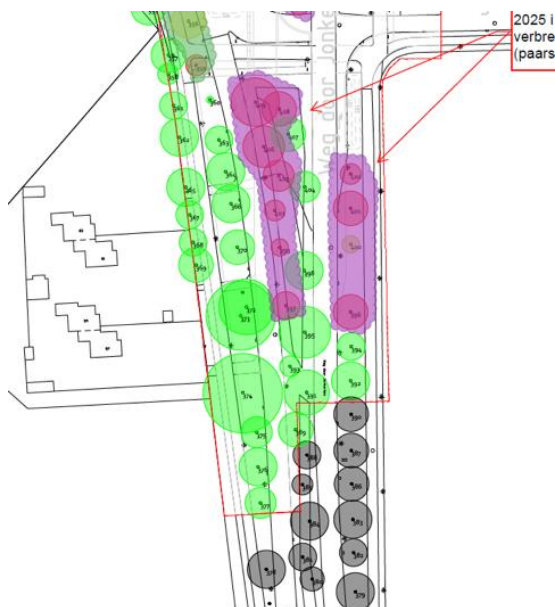
16. Hoe wordt ervoor gezorgd dat de vliegroutes kunnen functioneren in de groeiperiode van de bomen?

Antwoord: Drie van de drie vliegroutes blijven bestaan. De functionaliteit van het plangebied als oost-west verbindingroute blijft gedurende de werkzaamheden bestaan. Desalniettemin worden bomen/struiken in kuipen geplaatst om de vierde route, via de hop-over (= de vijver in het N. Mandelaplein), ook intact te houden. Zie antwoord op vraag 13.

Volgens het projectplan gaat de functie van de hop-over over de Weg door het Jonkerbos niet verloren door het verwijderen van de bomen en struiken, omdat er voldoende bomen en struiken zouden blijven staan en omdat er na de herinrichting nieuwe bomen en struiken zouden worden geplant. Volgens figuur 3.7 raken de boomkronen elkaar niet meer, doordat er veel bomen in de middenberm van de Weg door het Jonkerbos verdwijnen. Deze verbinding dient ook tijdens de inrichting zijn functie te behouden.

17. Ik ontvang graag kaartmateriaal waarop duidelijk is hoe voorkomen wordt dat de hop-over ten zuiden van de kruising van de Weg door Jonkerbos en de Burgemeester Daleslaan zijn functie kan behouden zowel in de tijdelijke als in de permante situatie.

Antwoord: Zie onderstaande afbeeldingen. Alle groene en grijze bomen blijven staan, de bomen in de paarse wolk gaan we kappen. Echter, niet alle bomen in de middenberm worden gekapt, er blijven 4 bomen staan, waardoor de oversteek voor vleermuizen op deze locatie niet meer dan 20 meter bedraagt. Dat is niet onoverkomelijk en verder zuidelijk blijven de boomkronen elkaar raken. Vleermuizen zijn nogal conservatief, de verwachting is daarom dat ze toch op de oude plek zullen oversteken.

Overige soorten

Ruige dwergvleermuis

In het kennisdocument Gewone dwergvleermuis staat op pagina 83 dat Voor dwergvleermuizen is het aanpassen van de lichtkleur niet zeer effectief. De toepassing van rood licht (>610 nm), dat onder sommige omstandigheden minder effect heeft op het gedrag van vleermuizen, moet worden vermeden bij verblijfplaatsen, omdat (dwerg)vleermuizen daar extra kwetsbaar zijn voor predatoren. Omdat vleermuizen rood licht niet goed kunnen zien, wanen de dieren zich in het donker terwijl ze dan juist goed zichtbaar zijn voor predatoren zoals uilen en marters.

18. Hoe wordt lichtverstoring zowel tijdens de aanleg- als tijdens de gebruiksfase bij de verblijfplaats van de ruige dwergvleermuis voorkomen?

Antwoord: Die ligt zo ver buiten het werkgebied (ca. 75 meter) en er zitten gebouwen en bomen tussen de werkzaamheden en het verblijf (ook is het de andere kant op gericht), dat niet te verwachten is dat bij de verblijfplaats lichtverstoring zal zijn.

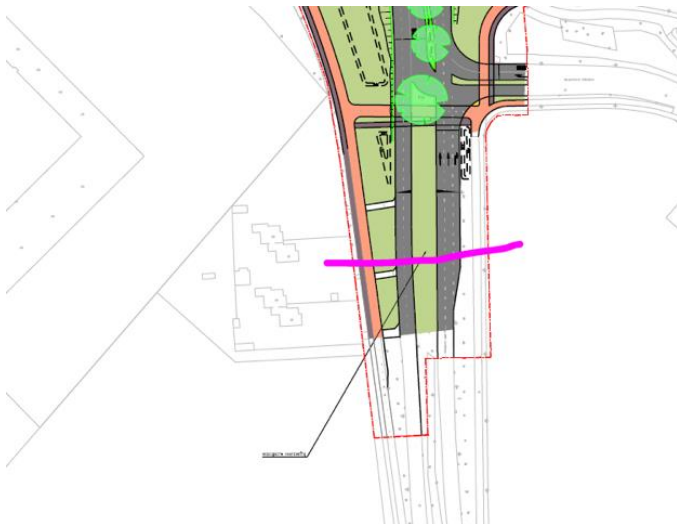
Eekhoorn

In het nader onderzoek staat dat de eekhoorn waarschijnlijk dezelfde plek gebruiken als de vleermuizen om de Burgemeester Daleslaan en de Weg door Jonkerbos over te steken, daar waar de boomkruinen elkaar raken.

In het nader onderzoek staat: 'Op de Burgemeester Daleslaan werd in 2022 een doodgereden eekhoorn aangetroffen. Dit illustreert de relatief hoge kans op verkeersslachtoffers onder eekhoorns in de bosrijke zuidelijke delen van het plangebied Stationsomgeving Goffert-NTC.'

19. Worden er eekhoornbruggen geplaatst om verkeersslachtoffers te voorkomen?

Antwoord: In de nieuwe situatie komt hier een eekhoornbrug, locatie roze streep in onderstaande afbeelding.

20. In figuur 2.2 en 2.3 in het projectplan lijken er geen bomen in de middenberm te staan op het deel wat nu de verbindingzone vormt, klopt dat? Zo ja, hoe wordt de verbinding behouden?

Antwoord: Die staan niet ingetekend omdat de huidige bomen blijven staan, zie tekening (groene en grijze bomen) bij punt 17.

Wezel en steenmarter

Het Jonkerbos in het zuiden van het plangebied is onderdeel van het leefgebied van wezel. Het plangebied is onderdeel van het leefgebied van meerdere steenmarters. Waarschijnlijk hebben zij ook vaste verblijfplaatsen in gebouwen in het plangebied, bijvoorbeeld in het Jonkerbos.

21. Worden er faunapassage voor wezel en steenmarter aangelegd onder de Weg door het Jonkerbos?

Er is geen faunapassage voorzien op deze locatie, er zijn wel groene randen voorzien in de twee onderdoorgangen voor langzaam verkeer. In de NDFF zitten van de afgelopen 10 jaar ook geen waarnemingen van aangereden steenmarters of wezels.

Overige wetten

Het plangebied ligt op 3 kilometer van Natura-2000 gebied Rijntakken.

22. Ik ontvang graag de AERIUS berekening.

Antwoord: Berekening volgt later, we verwachten deze begin week 42 aan te leveren.